ԱՐԱՐԱՏ
ARARAD DAILY NEWSPAPER
Օրաթերթ
ارارات جريدة يومية سياسية
88-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 15 (22252) | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2025 | (4 էջ)

ԶԷՆՔ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳԵԼՈՒ ՓՈՐՁԵՐ

Ներքին ապահովութեան ուժերու ընդհանուր տնօրէնութիւնը յայտարարեց, թէ Լիբանանի անվտանգութիւնը պահպանելու համար առնուած քայլերու ծիրին մէջ, անցնող Յունուարին կարելի եղած է ձերբակալել երկու լիբանանցի, որոնք կը փորձէին ինքնաշարժով զէնք ու զինամթերք փոխադրել Սուրիայէն Լիբանան: Անոնք խոստովանած են զէնք մաքսանենգելու հինգ գործողութիւն կատարելու մասին: Ապահովութեան ուժերը գրաւած են ինքնաշարժը եւ մաքսանենգուած զինանոցը, ապա զանոնք ձերբակալեալներուն հետ փոխանցած են դատական առնչակից մարմիններուն:

ՍԱԼԱՄ. «Կ'ԱՇԽԱՏԻՄ ԿԱԶՄԵԼ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄԸ»

Լիբանանի մէջ տակաւին կը շարունակուի նոր կառավարութեան կազմութեան հոլովոյթը: Այս առումով, նշանակեալ վարչապետ Նաուաֆ Սալամ երէկ վերստին այցելեց Պաապտայի պալատ եւ հանրապետութեան նախագահ Ժոզէֆ Աունի հետ շարունակեց կազմութեան վերաբերող խորհրդակցութիւնները: Սալամ հանդիպումէն ետք յայտնեց, թէ աշխատանք կը տանի կազմելու նախարարական ներդաշնակ կազմ մը, որ հեզասահ կ'աշխատի եւ ուր հնարաւորութիւն չ'ըլլար խափանելու կառավարութեան որոշումները: Նախագահ Աուն Պաապտայի այցելուներուն հետ ունեցած զրոյցներուն մէջ շեշտեց, որ երկխօսութեամբ կարելի պիտի ըլլայ հասնիլ նախարարաց կազմի մը, որ կը հիմնուի իր նախապէս յայտարարած չափանիշերուն եւ սկզբունքներուն վրայ: Աուն գնահատեց Լիբանանի մէջ ընկերային եւ մարդասիրական օգնութիւններ մատուցող կազմակերպութիւններուն աշխատանքը եւ երկրի տնտեսական ճգնաժամը դիմագրաւելու մէջ անոնց ունեցած դերը:

Նախագահ Ժոզէֆ Աուն երէկ Պաապտայի պալատին մէջ ընդունեց նաեւ Լիբանանի մէջ Ֆրանսայի դեսպանը՝ քննարկելու Պէյրութ-Փարիզ յարաբերութիւնները, տարածաշրջանային խնդիրները եւ Լիբանանին տրամադրուած ֆրանսական աջակցութիւնը: Հանդիպումին ներկայ էր նաեւ հարաւի մէջ յայտարարուած զինադադարը դիտարկող միջազգային յանձնախումբի ֆրանսացի փոխնախագահը: Աուն Փարիզին կոչ ուղղեց զօրակցելու լիբանանեան կեցուածքին, որ կը պահանջէ բռնագրաւեալ շրջաններէն իսրայէլեան անյապաղ եւ ամբողջական նահանջ, կոչ ուղղելով վերջ տալու հարաւի մէջ իսրայէլեան ուժերու գործած բռնութիւններուն եւ կործանումին: Նախագահը յիշեցուց, որ ըստ կնքուած զինադադարի համաձայնութեան, մինչեւ 18 Փետրուար պէտք է ազատ արձակուին լիբանանցի բոլոր գերիները: Պաապտայի այցելուներէն էր նաեւ ամերիկացի դեսպանը:

ՄՈՒՍԹԱՔՊԱԼ ՊԱՀԱՆՋ ՉՈՒՆԻ

Իսկ Մուսթաքպալ հոսանքի ընդհանուր քարտուղար Ահմատ Հարիրի Հանրապետութեան մուֆթիին հետ տեսակցած ատեն յայտնեց, որ իրենք տակաւին առկախած են քաղաքական գործունէութիւնը եւ կազմուող կառավարութեան մաս կազմելու վերաբերեալ որեւէ դիմում չեն ներկայացուցած նշանակեալ վարչապետին: Կ'ակնակլուի, որ նախկին վարչապետ Սաատ Հարիրի յառաջիկայ օրերուն ժամանէ Պէյրութ՝ մասնակցելու համար նախկին վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի ու ընկերակիցներու ահաբեկման 20-րդ տարելիցին:

Տ. ԱՆԱՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ԳՈՒՃԱՆԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕԾՈՒՄ

Այնճարի եւ Անթիլիասի մէջ երէկ կատարուեցաւ 1 Փետրուարին անարգ ոճիրի զոհ գացած Տ. Անանիա ծ. Վրդ. Գուճանեանի վերջին օծումն ու թաղումը: Այնճարի Ս. Պօղոս եկեղեցւոյ մէջ վերջին օծումը կատարուեցաւ ձեռամբ Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ գերշ. Տէր Շահէ արք. Փանոսեանի, մասնակցութեամբ միաբան հայրերու, թեմի քահանայից դասին ու դպրեվանեցիներու, հիւր հոգեւորականներու եւ բազմաթիւ հաւատացեալներու: Ապա, վախճանեալ հայր սուրբին մարմինը փոխադրուեցաւ Անթիլիասի մայրավանք, ուր Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. կաթողիկոսին նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ հողի օրհնութիւնը, ապա գերեզմանի կնքման արարողութիւնը, ներկայութեամբ կրօնական, պետական, քաղաքական եւ հասարակական անձնաւորութիւններու:

ՌԱՀԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Երէկ երեկոյեան, մարոնիներու կարտինալ Պըշարա Ռահի պատրիարքը այցելեց Անթիլիասի մայրավանք, ուր տեսակցեցաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսին հետ:

Պատրիարքը իր ցաւակցութիւնը յայտնեց Տ. Անանիա ծ. վրդ. Գուճանեանի վախճանումի դժբախտ պատահարին առնչութեամբ: Հոգեւոր երկու պետերուն խորհրդակցութիւնը ապա կեդրոնացաւ Լիբանանի Հանրապետութեան նոր կառավարութեան կազմութեան վերաբերեալ հարցերուն վրայ:

ԿԱԶԱՅԻ ՀԱՐՑՈՎ ԹՐԱՄՓԻ ԳԱՅԹԱԿՂԻՉ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

«Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տոնըլտ Թրամփ հրահանգ ստորագրած է՝ արտօնելու իսրայէլեան բանակին անհրաժեշտ զինամթերքի տրամադրումը, որ առկախուած էր նախկին նախագահ Ճօ Պայտընի օրերուն, երկամսեայ պատերազմի ընթացքին: Թրամփ Սիպտան տան մէջ Իսրայէլի վարչապետը ընդունած ատեն հանդէս եկաւ գայթակղիչ հերթական յայտարարութիւններով ու նշեց, թէ Ուաշինկթընն կը մտադրէ տիրապետել Կազային եւ զարգացնել պաղեստինեան այդ շրջանը, զայն վերածելով Միջերկրականի գոհարի մը, միաժամանակ Կազայի բնակիչ պաղեստինցիները տեղահանելով եւ մօտակայ երկիրներուն մէջ վերաբնակեցնելով: Թրամփին այս յայտարարութիւնները ենթարկուեցան պաղեստինեան, արաբական եւ միջազգային դատապարտումի ալիքի: Արաբական լիկան հաղորդագրութեամբ մը վերահաստատեց իր յանձնառութիւնը Պաղեստինեան դատին եւ պաղեստինցի ժողովուրդի իրաւունքներուն, պահանջելով անկախ պետութիւն՝ Երուսաղէմ մայրաքաղաքով: Հակադարձելով ամերիկացի նախագահի առաջարկներուն, Լիկան կտրականապէս մերժեց պաղեստինցիները իրենց հողէն տեղահանելու որեւէ առաջարկ եւ դիտել տուաւ, որ Թրամփի առաջարկը կրնայ առաջնորդել յաւելեալ ապակայունութեան եւ որեւէ ձեւով յառաջ չի մղեր խաղաղութեան հոլովոյթը: Սէուտական Արաբիոյ Արտաքին գործերու նախարարութիւնն ալ հաւաստիացուց, որ Իսրայէլի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւններ պիտի չհաստատէ, առանց պաղեստինեան պետութեան յայտնութեան: Նախապէս, Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու վստահութիւն յայտնած էր, որ Ռիատի հետ խաղաղութիւն պիտի կնքուի եւ Կազային ամերիկեան տիրապետութիւնը պիտի փոխէ տարածաշրջանի պատմութիւնը:

Իսկ Քաթարի Արտաքին գործերու նախարարութեան բանբեր Մեժէտ Անսարի յայտնեց, որ Տոհա այժմ զբաղած է Կազայի պատերազմը դադրեցուցած զինադադարի համաձայնութեան երկրորդ փուլի գործադրութեամբ եւ առայժմ որեւէ քննարկում չկայ շրջանէն պաղեստինցիներուն տեղահանութեան առնչութեամբ: «Գիտենք, որ պաղեստինցիները մտահոգ են տեղահանութեան հաւանականութեամբ, սակայն կը վերահաստատենք, թէ այդ մասին որեւէ խօսակցութիւն չկայ, որովհետեւ տակաւին նոյնիսկ չենք գիտեր, թէ պատերազմը ինչպէս պիտի աւարտի», ըսաւ քաթարցի բանբերը: Յորդանանի Ապտալլա Բ. թագաւորը շեշտեց իսրայէլեան բնակեցումի քաղաքականութիւնը անյապաղ դադրեցնելու եւ պաղեստինցիներուն տեղահանումը կանխելու անհրաժեշտութիւնը: Իսկ Ֆրանսայի Արտաքին գործերու նախարարութիւնը ահազանգեց, թէ Կազայի բնակչութեան բռնի տեղահանումը կը համարուի միջազգային օրէնքի վտանգաւոր եւ աղաղակող խախտում:

ԹՐԱՄՓ Կ'ՈՒԶԷ ԻՐԱՆԻ ՀԱՐՑԻ ԼՈՒԾՈՒՄ

Իրանի հիւլէական թղթածրարին առնչութեամբ, Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տոնըլտ Թրամփ հաւաստիացուց, որ «կը նախընտրէ հիւլէական խաղաղութեան պայմանագիր կնքել Թեհրանի հետ, որուն շնորհիւ Իրան կրնայ խաղաղութեամբ բարգաւաճիլ ու զարգանալ: Թրամփ սակայն օր մը առաջ ստորագրած էր Թեհրանի նկատմամբ ճնշումները սաստկացնելու մասին նախագահական յուշագիր մը, որ կ'արտօնէ Թեհրանի դէմ սահմանել քաղաքական, տնտեսական եւ զինուորական նոր պատժամիջոցներ: «Յուսամ չստիպուինք գործադրել այդ յուշագիրը», մաղթեց Թրամփ, վերահաստատելով որ Իրան պէտք չէ տիրանայ հիւլէական զէնքի: Ան միաժամանակ պատրաստակամութիւն յայտնեց բանակցելու իր իրանցի պաշտօնակից Մասուտ Փեզեշքիանի հետ:

ԻՐԱՆ ԴԷՄ Է ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ

Իրան դէմ է Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանին մէջ օտարերկրեայ միջամտութեան: Այս մասին յայտնած է Իրանի նախագահ Մասուտ Փեզեշքիանը Ատրպէյճանի նախագահի օգնական Հիքմեթ Հաճիեւի հետ հանդիպման ժամանակ, որ Թեհրան այցելած է՝ մասնակցելու Տնտեսական համագործակցութեան կազմակերպութեան նիստին:

Հանդիպման ժամանակ Փեզեշքիան ընդգծած է Իրանի քաղաքականութիւնը՝ ուղղուած կովկասեան տարածաշրջանին մէջ աշխարհագրական սահմաններու որեւէ փոփոխութեան եւ օտար պետութիւններու միջամտութեան դէմ: «Տարածաշրջանի սահմաններուն փոփոխութիւնը որեւէ պայմաններու մէջ ընդունելի չէ: Տարածաշրջանի սահմաներէն դուրս գտնուող պետութիւններու փորձերը կը պահանջեն տարածաշրջանի երկիրներու միջեւ համարկման եւ միասնականութեան ամրապնդում»,- ըսած է ան:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆԵԱՆ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱԾ Է ԱՄՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Հանդիպման ընթացքին վարչապետ Փաշինեան պատասխանած է ներկաները հետաքրքրող շարք մը հարցերու:

Վարչապետը անդրադարձած է Հայաստանի մէջ եւ Հայաստանի շուրջ տեղի ունեցող գործընթացներուն, Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող գաղափարախօսական փոփոխութեան: Իր խօսքին մէջ Նիկոլ Փաշինեան ընդգծած է, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը ինքն է բարձրագոյն նպատակը եւ Հայաստանի Հանրապետութենէն աւելի բարձր ազգային նպատակ չի կրնար ըլլալ: Հայաստանի Հանրապետութիւնը ոչ թէ միջոց է՝ այլ նպատակներու հասնելու համար, այլ Հայաստանի Հանրապետութիւնը ինքը նպատակն է, ամենաբարձր նպատակն է:

Հանդիպման ընթացքին երկրին ղեկավարը անդրադարձած է Իրական Հայաստանի գաղափարախօսութեան, հաւասարակշռման եւ հաւասարակշռուած քաղաքականութեան, Հայաստանի ներքին եւ արտաքին մարտահրաւէրներուն եւ զանոնք դիմագրաւելու ուղղութեամբ կառավարութեան քայլերուն:

Հանդիպման ընթացքին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան շեշտած է, որ Հայաստանը ինք պէտք է ինքզինք ընկալէ որպէս իր խնդիրներու լուծման առաջին գործօն:

Ս.Դ.Հ.Կ. Արեւմտեան Ամերիկայի շրջանի
Վարիչ մարմինի ատենապետ
ընկ. Միհրան Խաչատուրեան

«Երբ խնդիր ունենք տարածաշրջանում, մեր առաջին անդրադարձն այն է՝ դիմենք այնտեղ, դիմենք այստեղ, ընդ որում՝ հասկանալի է, թէ ինչու ենք այդպէս վարուել, բայց մենք պէտք է մեր դիտանկիւնը փոխենք ու ասենք, որ եթէ խնդիր ունենք տարածաշրջանում, առաջինը մեզ պէտք է ընկալենք որպէս այդ խնդրի լուծման առարկայ»,- ըսած է ան:

Ըստ անոր՝ այդ գործելակերպի վառ օրինակը մեր պատմութեան մէջ Խրիմեան Հայրիկն է, եւ այդ մեթոտաբանութիւնը պէտք է ընկալուի իր միջոցով. «Վերջերս, չգիտեմ՝ ինչու, աղմուկ հանած իմ յայտարարութիւնը՝ Ցեղասպանութեան մասին, դրա մասին էր: Պէտք է հասկանանք, որ կային ուժեր, որոնց առանցքային գործիքը մեզ կառավարելու հետեւեալն էր. անհնար դարձնել մեր ինքնուրոյն ապրելը մեր միջավայրում, որպէսզի մենք լինենք ավելի կառավարելի»:

Նիկոլ Փաշինեան պարզաբանած է. «Ես այդ մասին գլխի եմ ընկել վարչապետ լինելու ընթացքում ամենատարբեր գործնական խնդիրներ լուծելիս, գործնական իրավիճակներում, խօսակցութիւններից, նախադասութիւններից: Նոյն խօսակցութիւնն ունենում եմ ամենատարբեր ղեկավարների հետ, որոնց ասածը հետեւեալն է՝ գիտէք ինչ, այս աշխարհում ամէն մէկն իր դերն ունի, ձեր դերը նահատակն է, ժողովուրդ, ինչու էք խառնուել իրար: Երբ մենք ասում ենք՝ հա, հասկանում ենք, որ մենք նահատակուել ենք, շատ դէպքերում դուք էք օգնել, որ մենք նահատակուենք, բայց մենք էլ չենք ուզում նահատակ լինել, ուզում ենք լինել սովորական ապրող ժողովուրդ, ուզում ենք՝ ՀՀ-ում սովորական մարդը ապրի սովորական կեանքով՝ առաւօտը վեր կենայ, մի բաժակ սուրճ խմի, բնական փոխադրակառք լինի, գնայ գործի, ետ գայ տուն, տարին մի անգամ գնա ինչ-որ տեղ հանգստանալու, եւ իր դերը չլինի նահատակ ժողովրդի ներկայացուցիչ լինելը: Նահատակ լինելու դերի դէմ մենք պայքարելու ենք եւ պայքարելու ենք յանուն սովորական կեանքով... դա արդէն ուրիշ չափում է, սովորական բարեկեցիկ կեանքով ապրող սովորական երկիր լինելու: Սա է այն գաղափարախօսութեան փոփոխութիւնը, որ տեղի է ունենում, ես այս գաղափարախօսութիւնն իրականութիւն դարձնելը համարում եմ մեր պատմական առաքելութիւնը»:

www.araraddaily.com

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ ԽԴ. ՀԱՏՈՐԻ ԶՈՅԳ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԷՍԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Չորեքշաբթի, 29 Յունուարի երեկոյեան ժամը 6-ին, Հայկազեան համալսարանի հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ շնորհահանդէսը համալսարանի հայագիտական տարեգիրքին, որ երրորդ տարին է ահա, լոյս կը տեսնէ երկու գիրքով՝ մին տարուան կիսուն, միւսը՝ աւարտին:

44-րդ հատորի զոյգ գիրքերու շնորհահանդէսին ներկայ էին Ծիծեռնակաբերդի Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի գիտաշխատողներ դոկտ. Նարինէ Մարգարեան եւ դոկտ. Սեդա Պարսամեան, հոգեւոր, կրթական, ակադեմական շրջանակներէ մարդիկ, գրասէր հայորդիներ: Կեդրոնական սեղանին ցուցադրուած էին Հանդէսի վերջին երկու տարիներու հատորներէն, որոնք տրամադրելի էին փափաքողներուն:

Բացման խօսքը կատարեց ՀՀՀ-ի խմբագրակազմի անդամ դոկտ. Արմէն Իւրնէշլեան, որ ողջունեց ներկաները, Երեւանէն ժամանած հիւրերը եւ նշեց թէ Հանդէսի շնորհահանդէսի այս աւանդոյթը սկսած էր 1993-ին, եւ հրաւիրեց յոտնկայս յարգելու յիշատակը խմբագրակազմի անդամ, հանգուցեալ դոկտ. Արշալոյս Թոփալեանին, որ 36 տարի շարունակ դասաւանդած է Հայկազեան համալսարանին մէջ եւ 33 տարի անդամ եղած է Հանդէսի խմբագրակազմին: Դոկտ. Իւրնէշլեան ընդգծեց, թէ Հայկազեան հայագիտական հանդէսի հատորները, համալսարանի, հանրային դասախօսութեանց շարքերը, միջինարեւելեան հայօճախներու նուիրուած գիտաժողովները «"ածու փոքր եւ թուով յուժ ընդ փոքու սահմանեալ" այս համալսարանը կը դնեն հայագիտութեան զարգացման համահայկական քարտէզին վրայ»: Ապա ան մատնանշեց որ 44-րդ հատորի զոյգ գիրքերու 41 յօդուածները, հրապարակումներն ու հաղորդումները աշխատակցութիւնն են Հայաստանէն ու Սփիւռքէն գործող 34 հայ եւ ոչ-հայ հեղինակներու, ամփոփուած 24.948 էջերու մէջ:

Ապա ան բեմ հրաւիրեց հիւր բանախօս, Ծիծեռնակաբերդի Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի գիտաշխատող դոկտ. Նարինէ Մարգարեանը:

Դոկտ. Մարգարեան շնորհաւորեց համալսարանը՝ «իր գիտակրթական բեղուն գործունէութեան 70-ամեակի»ն առթիւ, ընդգծելով որ համալսարանի հայագիտական ամբիոնի «եռանդուն ջանքերի շնորհիւ է հրատարակւում Հայկազեանի հայագիտական հանդէսը՝ կարեւոր եւ եզակի երեւոյթ՝ Սփիւռքում,- աւելցնելով որ,- Հանդէսը ակադեմական կարեւոր ձեռքբերում է, որը բովանդակային ընդարձակ շրջագիծ ունի, գիտական շրջանառութեան մէջ է դնում նորանոր աղբիւրներ ու հետազօտութիւններ: Այն իր կատարած գործով նոր ուղիներ է բացում հայագիտութեան զարգացման եւ միջազգային մակարդակում հայագիտութիւնը նորովի ներկայացնելու համար: ...Հանդէսը համահայկական արժէք է, որի առանցքը հայագիտութիւնն է: Այն հարթակ է, որտեղ տպագրւում են վաստակ ունեցող եւ երիտասարդ սերունդները աչքի է ընկնում գիտական ներուժի բազմակողմանի ներգրաւուածութեամբ: ...Հանդէսն ունի աւանդոյթներ, որոնց կողքին որդեգրւում են նաեւ նոր աւանդոյթներ: Այն մշտապէս պահում է Հայաստան-Սփիւռք կապը, որի վկայութիւնն են հայաստանեան յօդուածագիրները, Հանդէսի շնորհահանդէսները զուգահեռաբար Հայաստանում անելու հանգամանքը»: Ապա ան ընդգծեց. «Այսօր գիտական հանրոյթը պէտք է առաջնորդուի հայագիտութեան զարգացման գերակայութեամբ: Հայագիտութիւնը պէտք է լինի բոլորիս ռազմավարութիւնը իր ժամանակային ու բովանդակային ողջ ընդգրկուածութեամբ: ... Գիտական հանրոյթն այս պարագայում անելիք ունի՝ նոր արհեստագիտական գործիքակազմով ներկայացնել հայկականութեանն առնչուող ցանկացած նիւթ՝ ապացուցելով վերջինիս հայկականութեան արմատները՝ թոյլ չտալով որեւէ պետութեան խեղաթիւրել պատմական փաստերը»:

Հիւր բանախօսը նիւթ դարձուց Հանդէսի էջերուն մէջ լոյս տեսած Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերող ուսումնասիրութիւնները. «ուսումնասիրելով համարների բովանդակութիւնը, յստակ է, այն որ Հանդէսը համապարփակ է, ներառում է հայ ազգի գործունէության բոլոր ոլորտները, հայագիտութեան բազմաբեւեռ ուղղութիւնները... այստեղ տարագրուել են ցեղասպանութեան ժառանգները, ... յուշագրութիւնների, փաստաթղթեր...»: Անդրադառնալէ ետք Ցեղասպանագիտութեան ուսմունքին, անոր զարգացման, յարգելի բանախօսը նշեց, որ «այժմ գիտական ուսումնասիրութեան դաշտ են մտնում մեծ թուով աշխատանքներ, որոնք կարելի է անուանել փոքրապատումներ կամ միկրոհետազօտութիւններ», ու շեշտեց յուշագրութիւններու արժէքը, մատնանշելով այպիսիներուն բարոյական արժէքը՝ «ձայն տալով վերապրողներին՝ մենք նրանց հանում ենք մոռացութիւնից՝ օգտագործելով նրանց որպէս սկզբնաղբիւր, գիտական արդիւնքը համարւում է որոշ չափով ցեղասպանութեան մասին իրազեկման եւ կանխարգելման միջոց ու փրկում ենք նրա մասին յիշողութիւնների ջնջումը» եւ աւելցուց՝ «...այդ հարցում նոյնպես Հանդէսը մեծապէս նպաստել է ցեղասպանագիտութեան՝ որպէս առանձին գիտաճիւղի զարգացման ... ցեղասպանագիտական յօդուածներ լուրջ թիւ են կազմում, Հանդէսի մէջ, անգամ այն յօդուածները, որոնք անմիջապէս չեն վերաբերում այդ ժամանակահատուածին, դրանք Ցեղասպանութեան իրագործման նախադրեալներին կամ յետցեղասպանութեան հետեւանքներին են առնչւում», յիշելով նաեւ, թէ՝ «Հայկական Սփիւռքի ուսումնասիրութեան կեդրոնի նախորդ տարիների կազմակերպած Մերձաւոր Արեւելքի Սփիւռքի առանձին վայրերի գիտաժողովները եւ դրանց հիման վրայ տպագրուած զեկոյցների ժողովածուների մէջ մեծ տեղ է յատկացուել ցեղասպանագիտութեան տարբեր դրուագների ուսումնասիրութեանը» եւ հաշուեց 38 ցեղասպանագիտական յօդուած-ուսումնասիրութիւններ, որոնք տպուած են Հանդէսի 2020-2024 տարիներու եօթը գիրքերուն մէջ:

Ապա ելոյթ ունեցաւ Հանդէսի գլխաւոր խմբագիր դոկտ. Անդրանիկ Տագէսեան, որ նշեց, թէ անցնող տարեշրջանը եղաւ «դէպքառատ, տագնապառատ ու ճգնաժամային ոչ միայն Լիբանանի ու Միջին Արեւելքի առումով, այլեւ համաշխարհային հարթակին վրայ եւս:...Յամենայնդէպս, ինչպէս ակա-

նատես էք, անցնող տասնամեակներուն Հանդէսը մնաց իր աշխատանքային յանձնառութեան վրայ, ու լաւատես ենք որ կը շարունակէ՝ այնքան ատեն որ համալսարանին պատկան մարմինները, ի դէմս վեր. Հայտոսթեանին, համոզուած են տարուած աշխատանքին եւ արդիւնքին էականութեան»: Դոկտ. Տաէգէսեան ներկաներու ուշադրութեան յանձնեց «վերջին տարիներուն տակաւ կրկնուող, հետեւաբար եւ փաստի վերածուող» իրականութիւն մը՝ հայերէնախօսութեան նահանջը» եւ մտահոգութիւն յայտնեց, որ «Լիբանանի երիտասարդ սերունդներուն քով հայերէնը սկսած է դառնալ նեղ, այսինքն՝ ընտանիքի, հայ միջավայրի մէջ խօսակցելու լեզու...եւ կրնանք հայերէնախօսութիւնն ալ տանուլ տալ» եւ կոչ ըրաւ. «հիմա, երբ դեռ հայերէնախօսութեան թեր եւ դէմ գործօնները գրեթէ հաւասար են, կամ կարգ մը պարագաներու նոյնիսկ ի նպաստ են տակաւին հայերէնախօսութեան, պարտինք ... գործնապէս ձեռնարկել ... լուրջ ծրագրեր մշակել, ելլելով մեր նախորդ փորձառութենէն...եւ գէթ խօսակցական արեւմտահայերէնը պահպանել յաջողինք Միջին Արեւելքի առայժմ ամենախոստմնալից հայօճախին՝ Լիբանանի մէջ»:

Համալսարանի նախագահ վեր. դոկտ. Փօլ Հայտոսթեան շնորհակալութիւն յայտնեց խմբագրակազմին, անոր աշխատակիցներուն եւ շնորհահանդէսի ներկաներուն, Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկէն հիւրաբար ներկայ գտնուող մասնագէտներուն ու կեդրոնացաւ հանդէսի այս տարուան խմբագրականի նիւթին՝ արխիւ հասկացութեան վրայ:

Վեր. Հայտոսթեան տարաբնոյթ սահմանումներ կատարեց արխիւին առնչութեամբ, զայն նկատելով «տեղեկութիւն ամբարելու միջոց, ոճ եւ տեղ...հաւաքածոյ...գոյութեան իմաստաւորում... երկարամեայ կամուրջ՝ հինին եւ նորին միջեւ եւ այս իմաստով՝ թարմացում»: Ան արխիւը նկատեց «ինքնութիւնը ամրապնդող գործիք, մենք մեր արժէքը պատուելու, փոխանցելու միջոց,- ընդգծելով որ ան,- անցեալի պարզը ներկայի ջանքով ապագայի վերածել ու առաքելութիւն», եւ եզրափակեց իր խօսքը ընդգծելով, որ «անարխիւ մարդն ու ժողովուրդը իրենք զիրենք մատնած կ'ըլլան անվաւեր գոյութեան»:

Աւանդական դարձած կարկանդակի հատումէն ետք, անպաշտօն մթնոլորտի մէջ շարունակուեցան շնորհաւորանքները, զրոյցներն ու քննարկումները:

ՓԱՇԻՆԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱԾ Է ԱՄՆ ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆԻ ԵՒ ԳՈՆԿՐԷՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հանդիպում ունեցած է ԱՄՆ Ծերակոյտի եւ Գոնկրէսի ներկայացուցիչներ՝ ծերակուտական Ռոճըր Ուիքըրի (Հանրապետական կուսակցութիւն), գոնկրէսական էնտի Հարրիսի (Հանրապետական կուսակցութիւն), գոնկրէսական Ֆրանք Փալոնի (Դեմոկրատական կուսակցութիւն) եւ գոնկրէսական Ռիչըրտ Հատսընի (Հանրապետական կուսակցութիւն) հետ:

Վարչապետ Փաշինեան կարեւորած է ՀՀ եւ ԱՄՆ միջեւ ռազմավարական գործընկերութեան վերաբերեալ փաստաթուղթի ստորագրումը՝ ընդգծելով ՀՀ կառավարութեան յանձնառութիւնը խորացնելու եւ ընդլայնելու համագործակցութիւնը ԱՄՆ-ի հետ բոլոր ուղղութիւններով:

Հանդիպման մասնակիցները կարեւորած են տարածաշրջանին մէջ խաղաղութեան ու կայունութեան ապահովման անհրաժեշտութիւնը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի կառավարութեան «Խաղաղութեան խաչմերուկ» նախաձեռնութեան իրականացումը: Վարչապետ Փաշինեան վերահաստատած է Հայաստանի կառավարութեան հաւատարմութիւնը խաղաղութեան օրակարգին եւ կարեւորած է ԱՄՆ դերակատարութիւնը Հարաւային Կովկասի մէջ կայունութեան ամրապնդման հարցով:

Ծերակուտական Ուիքըր եւ գոնկրէսականները վերահաստատած են իրենց աջակցութիւնը Հայաստան-ԱՄՆ յարաբերութիւններու զարգացման եւ ընդգծած են ռազմավարական գործընկերութեան փաստաթուղթով նախատեսուած ոլորտներուն մէջ համագործակցութեան խորացման կարեւորութիւնը: Անոնք նշած են նաեւ ԱՄՆ նոր վարչակազմին հետ աշխոյժ երկխօսութեան անհրաժեշտութիւնը՝ երկկողմ օրակարգի շարունակական յառաջմղման նպատակով:

Հանդիպման ընթացքին անդրադարձ կատարուած է Հայաստան-Ատրպէյճան խաղաղութեան գործընթացին, տարածաշրջանային հաղորդակցութեան ուղիներու ապաշրջափակման հնարաւորութիւններուն, ինչպէս նաեւ երկկողմ եւ բազմակողմ ձեւաչափերով համագործակցութեան զարգացման հեռանկարներուն:

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ

ԲԱՆԱՍԷՐ, ԽՄԲԱԳԻՐ, ՄԱՍՏԵՆԱԳԷՏ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԱԳԷՍԵԱՆ

(Ծննդեան 65-ամեակ)

- Հաճընի «Տ՛ակ՛էսենք» գերդաստանի շառաւիղ Մանուկ Տագէսեանն ու անոր հայրենակցուհի Վարդուհի Գազանճեան ամոլի երեք զաւակներէն՝ Անդրանիկ, Արա եւ Արի-Միեր, անդրանիկ որդին ծնած է Նոր Հաճընի մէջ, 6 Փետրուար 1960-ին:

- Նախակրթութիւնը ստացած է Նոր Հաճնոյ Հայ աւետ. Կերթմէնեան վարժարանին մէջ, ապա յաճախած է ՀԲԸՄ Յովակիմեան Մանուկեան մանչերու երկրորդական վարժարանը, որ աւարտելէ ետք, 1978-83 ուսանած է ԵՊՀ Բանասիրական բաժանմունքի գրականագիտական բաժինը:

- Պէյրութ վերադարձէն ետք պաշտօնավարած է «Զարթօնք» օրաթերթին մէջ, իբրեւ մշակութային բաժնի խմբագիր, միաժամանակ դասաւանդելով զանազան վարժարաններու մէջ:

- Հետեւած է քաղաքագիտութեան մագիստրոսականի Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանին մէջ, որ աւարտած է 1989-ին:

- 1990-93 պաշտօնավարած է Կիպրոսի ՀԲԸՄ Մելգոնեան Կրթական հաստատութեան մէջ, երկրորդ տարին իբրեւ աւագ ուսուցիչ, իսկ երրորդ տարին իբրեւ գործադիր տնօրէն:

- Այնուհետեւ Հայկազեան համալսարանի մէջ եղած է Հայկազեան հայագիտական հանդէսի գործադիր քարտուղարը, միաժամանակ դասաւանդելով հոն: 1993-2010՝ վարած է համալսարանի ուսանողական արտադասարանային գործունէութեանց տնօրէնութիւնը:

- 2011-ին պաշտպանած է դոկտորականը քաղաքագիտութեան մէջ՝ «Democracy and integration in multicommunal polities: The Armenians and the Kurds in Lebanon» նիւթով, Ուէյլզի Սուանզի համալսարանին մէջ, ապա անմիջապէս ստանձնած է Հայկազեան համալսարանի նորահաստատ Հայկական սփիւռքի ուսումնասիրութեան կեդրոնի տնօրէնութիւնը, որ կը վարէ մինչեւ այսօր:

- 2018-էն պատասխանատու խմբագիրն է Հայկազեան հայագիտական հանդէսին:

- Անդամ է «Հայագիտական հարցեր» (2014), «Ցեղասպանագիտական հանդէս» (2018), «Բազմավէպ» (2019), «Բանբեր Հայաստանի արխիւների» (2023) պարբերականներու խմբագրակազմերուն:

- Կազմակերպած է աւելի քան մէկ տասնեակ միջազգային գիտաժողովներ, նուիրուած՝ հայկական տարբեր հայօճախներուն, որոնց նիւթերը հրատարակուած են տարբեր հատորներու մէջ:

- Խմբագրած կամ կազմած է զանազան հատորներ եւ մենագրութիւններ, ժողովրդավարացման, մարդկային իրաւանց, ինքնութեան, համարկումի, Սփիւռքի մշակոյթի եւ պահպանման, Միջին Արեւելքի հայօճախներու պատմութեան հարցերու պարունակով:

- Ամուսնացած է զէյթունցի Ալինա Կիւլվանէսեանին հետ, 1988-ին եւ ունի մէկ զաւակ՝ Արեգ-Արտակ:

«Արարատ» ջերմօրէն կը շնորհաւորէ վաստակաշատ բանասէրին ծննդեան 65-ամեակը, մաղթելով գիտական, խմբագրական եւ բանասիրական նորանոր յաղթանակներով զեղուն երկար տարիներու արգասաբեր կեանք մը:

ՅԵՏԵՂԵՌՆԵԱՆ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԳՐՈՂՆԵՐԷՆ՝ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆ

Եղեռնէն ետք հայ գրականութեան լաւագոյն գրողներէն, բանաստեղծ, արձակագիր, խմբագիր, հրատարակիչ, հրապարակախօս Ծառուկեան ծնած է 1913-ին, Արեւմտեան Հայաստանի Սեբաստիոյ նահանգի Կիւրին քաղաքը:

Եղեռնի եւ աքսորի տարիներուն Ծառուկեան անցուցած է որբանոցային տխուր կեանք մը Հալէպի մէջ:

Ան ուսումը կը ստանայ Հալէպի Հայկազեան վարժարանին մէջ: Ապա կ'անցնի Պէյրութ եւ կ'աւարտէ տեղւոյն Համազգայինի ճեմարանը:

Գլխաւոր արձակ գործերն են՝ «Մանկութիւն չունեցող մարդիկ» եւ «Երազային Հալէպը», ինքնակենսագրական երկերը, իսկ չափածոյի մէջ՝ «Թուղթ առ Երեւան» եւ «Ուխտ Արարատին»-բանաստեղծութիւնները:

Երկար տարիներ խմբագրած է «Նայիրի» գրական հանդէսը: Ծառուկեանին կը պատկանին նաեւ հետեւեալ գործերը. «Եղերաբախտ քերթողներ», «Առագաստներ», «Մոխրամանը», «Վերջին անմեղը», «Սէրը Եղեռնին մէջ», «Հին երազներ նոր ճամբաներ»:

Մեր անցեալի յեղափոխական սերունդէն էր Ծառուկեան եւ իր արեան մէջ կը կրէր յեղափոխական ոգին: Եղեռնէն կու գար ան: Հայերէն գիրք ու թերթ կարդալը իրեն համար եղան հաճոյք ու պահանջ: Գրեց բանաստեղծութիւններ՝ պանդուխտ հայու կեանքը նկարագրելով, որոնց ընդմէջէն ըսաւ կրակոտ եւ կարօտի խօսքեր:Ծառուկեան գրեց արձակ էջեր, ուր մանրամասնութեամբ նկարագեց որբանոցային կեանքը՝ փաստելու համար, որ հայը դժոխքէն իսկ կրնար վերապրիլ: «Մանկութիւն չունեցող մարդիկ»- վէպը իր ամէնէն յայտնի գործն է եւ սփիւռքահայ գրականութեան ամէնէն ծանօթ գիրքերէն, որ արժանացած է բազմաթիւ վերահրատարակութիւններու:

Հարցազրոյցի մը ընթացքին Ծառուկեան կ'ըսէ. «Մանկութիւն չունեցող մարդիկ»-ը իմ նախասիրած գիրքն է: Թէեւ գիրքի բոլոր պատմուածքները շատ հետաքրքրական են եւ տպաւորիչ, սակայն «Կաղանդ» խորագիրը կրող պատմուածքը յատկապէս խօսած է իմ սրտիս», որովհետեւ քանի մը էջերու մէջ եւ մէկ դէպքի մասին նկարագրութիւնը ամբողջ կեանք մը կը ներկայացնէ:

Հարազատօրէն ընթերցողին կ'արտայայտէ որբերու դժուարութիւններն ու զուարճութիւնները, մտահոգութիւններն ու նեղութիւնները, ուրախ եւ տխուր դէպքերը: Գիրքը մեզի կը ներկայացնէ Ցեղասպանութենէն վերապրած ու որբացած սերունդի մը ապրած կեանքը եւ անոր պատճառով՝ ապրելու եւ հայ ապրելու ձգտումը:

Այսօրուան Սփիւռքի կեանքը տարբեր է, հաստատուած են վարժարաններ, եկեղեցիներ՝ իրենց լաւագոյն յարմարութիւններով, որպէսզի հայոց լեզուն, պատմութիւնը, մշակոյթն ու հաւատքը հանդարտ ու անվտանգ միջավայրի մէջ կարենանք սորվիլ եւ սորվեցնել մեր գալիք սերունդներուն:

Եթէ մեր հայրերն ու մեծ հայրերը կրցան պահել իրենց ինքնութիւնն ու մայրենի լեզուն, մենք պատճառ չունինք կորսնցնելու զայն ու ճերմակ ջարդի զոհ երթալու մեր հանգիստ պայմաններուն մէջ:

Ծառուկեան խմբագիրը հաւատացած էր, որ բոլոր բարիքները կրնան ծնիլ հայրենի հողէն: Հայ, հայութիւն, հայ գիր եւ հայ մշակոյթ բառերը միշտ բարձր հնչեցին իր գրականութեան մէջ:

Ծառուկեան «Թուղթ առ Երեւան»-ը ուղղած է խորհրդահայ մտաւորականութեան եւ գրած է արեւելահայերէնով: Այս փաստ է, որ ան ուզած է, որ ժամանակակից Հայաստանի մտաւորականութիւնը ոչ միայն կարդայ բանաստեղծութիւնը, այլ նաեւ ամբողջութեամբ հասկնայ ամէն մէկ բառ, ամէն մէկ գաղափար: 1947-ին Հալէպի մէջ կը հաստատէ տպարան «Նայիրին», ուր կը հրատարակէ «Նայիրի» պարբերաթերթը եւ «Արեւելք» օրաթերթը, որուն խմբագիրներէն մէկն էր ու իր գրած խմբագրականներով կը դրսեւորէր Հայաստան կազմակերպուած ներգաղթին անօրինական քայլերը:

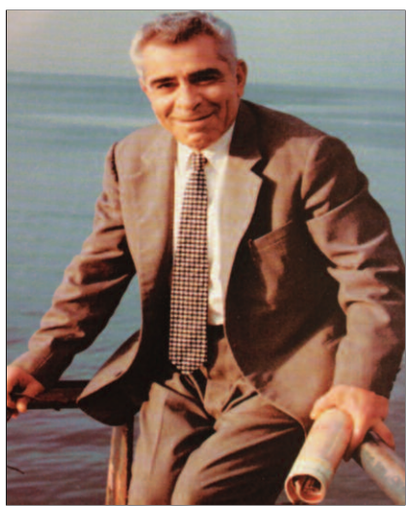

Հետաքրքրութեամբ կը կարդացուէին նաեւ «Արեւելք»-ի մէջ իր գրած Պիծակ ստորագրութեամբ գրութիւնները:

Ծառուկեանի ամէնէն հետաքրքրական յատկանիշերէն մէկը այն էր, որ կրնար յուշ մը վերածել գեղեցիկ գրականութեան, իր գործածած լեզուի հմայքով:

Ծառուկեան յետեղեռնեան սերունդի ամէնէն տաղանդաւոր գրողներէն է: 1930-1980, յիսուն տարուան շրջանի Հայ գրական կեանքին մէջ ան կը յատկանշուի իբրեւ լուսաւոր դէմքերէն մէկը: Անոր գեղարուեստական որակով լեցուն բանաստեղծութիւններն ու արձակները նոյնքան արժէքաւոր եւ ազդեցիկ են, որքան՝ իր քննադատական ոճը:

Անոր գրականութիւնը եղաւ սրատես, սրամիտ եւ լեցուն գեղագիտական հակումներով: Ան գրած է նաեւ Ռուբէն Սեւակի մասին «Սէրը Եղեռնի մէջ», հրատարակուած՝ 1987-ին եւ արժանացած՝ Ռուբէն Սեւակի անուան մրցանակին:

Ծառուկեանը մահացաւ Փարիզի մէջ, 20 Մայիս 1989-ին:

Ան դժբախտաբար չտեսաւ ազատ եւ անկախ Հայաստանը, սակայն ինք եւ իր գրականութիւնը միշտ ապրեցան այն տեսլականով, որ օր մը, անպայման, հայ ազգը պիտի հասնի սրբազան լեռան կատարին:

ԶԱՐՄԻՆԷ ԿԱՆԱՉԵԱՆ ԱՍՄԻՆԵԱՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ՇՈՒՆ ՄԸ

Անանուն շուն մըն եմ. ո՛չ ոք տէր է եղած ինծի, ո՛չ ոք անուն մը դրած:

Երբ փոքր էի, մայրս կը գուրգուրար վրաս, ուտելիք կը հայթայթէր ինծի ու կը պաշտպանէր զիս, բայց քանի կը մեծնայի, կը նկատէի թէ անոր սէրը կը պաղէր ինծի հանդէպ. եւ օր մը կորսնցուցի զայն...: Կորսնցուցի զայն երբ դեռ փոքր էի. կրնայի վազվզել տոտիկներուս վրայ, պոչս շարժել, հաչել փոքր դունչս վեր բարձրացնելով, բայց տակաւին կեանքի փորձառութիւն չունէի... Առանձին էի այլեւս փողոցին մէջ, պէտք էր գլխուս ճարին նայէի:

Արտաքինով բաւական սիրուն էի. սկիզբները փոքր մանուկները շատ կը սիրէին զիս, կը գգուէին եւ ուտելիք կու տային ինծի, ես ալ կը ցատկռտէի անոնց շուրջ, կ'ուրախացնէի զիրենք: Կէսօրին եւ իրիկուան կը սպասէի իրենց, երբ ուրախ ճիչերով դպրոցէն կ'ելլէին, եւ իրենց առջեւէն ոստոստելով, ես ալ չորքոտանի դպրոցական՝ կ'ընկերանայի իրենց, մինչեւ իրենց տունները:

Մինչեւ իրենց տունները... բայց երբեք ներս չկրցայ մտնել այդ տուներէն: Քանի մ'անգամ փոքրիկներ փորձեցին զիս ներս առնել, բայց տունին մեծերը ընդդիմացան... Ա՜խ, արդեօք ինչե՞ր կային այդ տուներէն ներս:

Ընդհանրապէս բարի էին պզտիկները այն ատեն. կը շոյէին զիս, իրենց հացէն, շաքարէն բաժին կը հանէին ինծի, թէեւ յաճախ ականջներէս ու պոչէս կը քաշքշէին, բայց քարերով չէին զարներ կողերուս: Ինչպէս հիմա՛ կ'ընեն:

Օր մը նոյնիսկ, լաւ կը յիշեմ, պզտիկ մը գաղտագողի զիս իրենց պարտէզը մտցուց. ի՜նչ աղուոր տեղ էր. բաւական մնացի հոն. բայց չէի գիտեր թէ հաչելը արգիլուած էր հոն. հաչոցիս ձայնէն մեծերը վրայ հասան:

- Ի՞նչ գործ ունի այս շունը հոս:

- Ե՛ս բերի, իմս է, կմկմաց մանչուկը:

- Դո՛ւրս նետէ զինք. ի՞նչ պէտք ունինք մենք այդ շան լակոտին... ո՞վ անոր լակը պիտի հոգայ ամէն օր:

Եւ դուրս նետեցին զիս եւ ես մնացի փողոցները...

Տան շուները իմ վրաս մասնաւոր առաւելութիւն մը չունէին երբեք. անոնք որ անուն մը կը կրէին, ինչպէս՝ Պոպի, Գամօ, Ֆիֆի կամ Լօրօ, շատ անգամ չունէին իմ յանդգնութիւնս, հաւատարմութիւնս եւ ուշիմութիւնս: Ճիշդ է, թէեւ ազնուացեղ շուն մը չէի ես, բայց ունէի գորշ մորթ մը, փայլուն ու ողորկ սեւ բիծերով՝ պոչիս, ականջներուս եւ յօնքերուս վրայ: Դունչս կլոր էր ու բարեձեւ, քալուածքս խրոխտ էր եւ պոչս միշտ ոլորուն կռնակիս վրայ:

Տան շուները երբ կ'անցնէին քովէս, յոխորտանքով կը նայէին վրաս. բայց ես, անոնցմէ մէկ քանիին ցուցուցի, երբ իրենց տիրոջմէն հեռու կը գտնուէին, թէ ի՞նչ կը նշանակէր իրենց սնապարծութիւնը...:

Բայց աւա՜ղ երկար ատենէ ի վեր անտէր ու անտուն, ստիպուած կորսնցուցի հոգիիս վսեմութիւնը. անօթութիւնը ամէն ստորնութեան կը մղէ շունս...

Հիմա անդադար կը դեգերիմ առանց հանգիստի: Առաւօտուն, մութն ու լոյսին, մսագործներու խանութներուն առջեւ կը դառնամ պատառ մը մսի համար. ժամերով կը սպասեմ անձրեւին եւ արեւին տակ, մարդոց անկարեկիր ու դաժան հայեացքներուն ներքեւ մինչեւ բերանս բան մը իյնայ կամ մսավաճառը բարեհաճի ոսկոր մը նետել ինծի. ալ չեմ վախնար իրմէ. գիտեմ թէ անխուսափելի են իր կիցերը, ուստի կը զգուշանամ կարելի եղածին չափ խուսափիլ իր անգութ հարուածներէն:

ԲԱԶԷ
(1956)

Շարունակութիւնը տեսնել էջ 4

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՐՈՒՍՈՅՑ

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻ ԳԻՆՈՍԵԱՆ

(3 Օգոստոս 1966 – 6 Փետրուար 2024)

ՄԱՀՈՒԱՆ Ա. ՏԱՐԵԼԻՑ

- Ծանօթանանք... Ես կարնեցու տոհմիկ ժառանգ,
Ազգանունս մի տոհմածառ, իսկ անունս՝ նոր գաղտնագիր,
Մնացածը ամէնը թող ինքն իր համար յայտնագործի:
Մէկի համար՝ անհաս գագաթ, միւսի համար՝ սարսափի վիհ... (Գ.Գ.)

- Հայկական Կարին քաղաքէն քանի մը քիլոմեթր հիւսիս-արեւմուտք գտնուող Եղեգիս (Իլիջա) փոքր գիւղաքաղաքի Գինոսենց տոհմի սերունդէն Գագիկ Գինոսեան ծնած է 1966 թուականի Օգոստոս 3-ին Վրաստանի Ախալցխա քաղաքին մէջ:

- 1990-ին աւարտած է Երեւանի Փոլիթեքնիք համալսարանի «Տեխնիկական կիպեռնեթիքա» բաժինը:

- Մասնակցած է Արցախեան առաջին պատերազմին, եղած է Լեոնիդ Ազկալդեանի հրամանատարութեամբ գործող «Ազատագրական բանակ» ջոկատի ռազմիկ, ապա 1992 թուականի Օգոստոսին ընդգրկուած է «Արծիւ մահապարտներ» յատուկ նշանակութեան գումարտակին մէջ:

- 1994-1996 թուականներուն ծառայած է ՀՀ Զինուած ուժերու յատուկ նշանակութեան առանձին գումարտակին մէջ:

- 1996-ին աւարտած է Մոսկուայի մարշալ Շապոշնիքովի անուան դաշտային Ռազմական ակադեմիան՝ ստանալով գունդի եւ գումարտակի հրամանատարի որակաւորում:

- Զբաղուած է «պար»ահաւաքչական գործունէութեամբ, վերականգնելով երկու տասնեակէ աւելի Կարնոյ տարածաշրջանի պարարուեստի նմոյշներ:

- 2001-ին հիմնադրած եւ ղեկավարած է «Ծովակ» եւ «Կարին» աւանդական երգի-պարի խումբերը:

- 2012-13 տարեշրջանին պարուսոյց Գայիանէ Մածունեանի հետ ղեկավարած է Լիբանանի Հ.Բ.Ը.Մ.-Հ.Ե.Ը.ի «Արին» պարախումբը, աւանդական ազգագրական պարը՝ «Եարխուշտա»ի գլխաւորութեամբ, ներածելով լիբանանահայ գաղութի պարացանկէն ներս:

- Իր «Ողջո՜յն, տղե՛րք» բանաստեղծական հատորը լոյս տեսած է 2006-ին:

- Արժանացած է աւելի քան մէկ տասնեակ շքանշաններու եւ մրցանակներու:

- Համայն հայութիւնը սգաց 58-ամեայ անզուգական ազատամարտիկ-արուեստագէտին, Հայաստանի մշակոյթի վաստակաւոր գործիչին վաղաժամ մահը 2024 թուականի Փետրուար 6-ին, սրտի կաթուածի հետեւանքով:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

– Արեւշատեան Աննա, «Տիգրան Մանսուրեան», խմբագիր՝ Լեւոն Յակոբեան (Մոսկուա), ՀՀ Գիտութիւններու ազգային ակադեմիայի «Գիտութիւն» հրատարակչութիւն, Երեւան, 27 Յունուար 2025 (աշխարհահռչակ երգահանի կենսագրութիւնը, երաժշտական վաստակն ու անոր արուեստին առանձնայատկութիւնները, գեղագիտական հայեացքները եւ այլն, օգտագործուած գրականութեան հսկայական ցանկ): Հատորը լոյս տեսած է Մայեսթրոյի ծննդեան 86-ամեակին առթիւ, ՀՀ ԳԱԱ Արուեստի հիմնարկի գիտական խորհուրդին երաշխաւորութեամբ, Երեւանի քաղաքապետարանին աջակցութեամբ:

– Հաճեան Աւետիս (Hadjian Avedis), «Թուրքիոյ ծածուկ հայերը» (Türkiye'nin Gizli Ermenileri), անգլերէնէ թարգմանիչ՝ Աքըն Էմրէ Փիլկիր (Akın Emre Pilgir), «Իլեթիշիմ» (İletişim) հրատարակչութիւն, Սթամպուլ, Դեկտեմբեր 2024, 624 էջ (13 x 21 սմ) (թրքերէն):

– «Հայկազեան հայագիտական հանդէս», ԽԴ. տարի, Բ. գիրք, պատասխանատու խմբագիր՝ Անդրանիկ Տագեսեան, Հայկազեան համալսարանի հրատարակչութիւն, տպագրութիւն Rouhana Chemaly, Daroun, Պէյրութ, 2024, 480 էջ (հայերէն եւ անգլերէն հայագիտական յօդուածներ, հրապարակումներ, հաղորդումներ եւ անոնց ամփոփումները՝ նոյն լեզուներով, մահագրականներ, հակիրճ տեղեկութիւններ հեղինակներուն մասին):

– Հարպոյեան Կարպիս, «Յիշատակութեան արժանի հայ բժշկուհիներ եւ բուժքոյրեր պատմութեան ընթացքին», տպագրութիւն՝ TLC Global Inc., Մոնթրէալ, 2024, 189 էջ: Հրատարակուած է Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնարկութեան Հայկական բաժանմունքին մեկենասութեամբ:

– Հարպոյեան Կարպիս, «Մարմնի որոշ մասերու անուններու գործածութիւնը մեր լեզուի դարձուածքներուն, առածներուն եւ ասացուածքներուն մէջ», տպագրութիւն՝ TLC Global Inc., Մոնթրէալ, 2024, 167 էջ: Հրատարակուած է Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնարկութեան Հայկական բաժանմունքին մեկենասութեամբ:

– Հարպոյեան Կարպիս, «Անգլերէն-հայերէն, հայերէն-անգլերէն բժշկական ամփոփ բառարան», տպագրութիւն՝ TLC Global Inc., Մոնթրէալ, 2024, 205 էջ (կ'ընդգրկէ նաեւ հայերէն 275 նոր բառերու ցանկ մը՝ մեծամասնութեամբ առաջարկուած բառարանը կազմողին, մասամբ՝ Վրէժ-Արմէն Արթինեանի կողմէ):

– Մանուկեան Ներսէս աւագ քահանայ, «Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ կարեւոր ժողովները դարերու ընթացքին», Ա.Մ.Ն.-ի Արեւելեան անթիլիասական առաջնորդարանի «Սիս» հրատարակչութիւն, Ֆիլատելֆիա, Դեկտեմբեր 2024 (354-1367 թուականներուն գումարուած 12 կարեւոր ժողովներու պատմութիւնը):

– Մարտոյեան Թեհմինէ, «Ցեղասպանութեան քաղաքականութեան շարունակութիւնը Զմիւռնիայում (1922)», խմբագիր՝ Աշոտ Հայրունի, Երեւանի պետական համալսարանի հրատարակչութիւն, Երեւան, 2024, 303 էջ: Հատորը հրատարակուած է Ե.Պ.Հ.-ի Գիտական խորհուրդին որոշումով:

– Ներսէսեան Վրէժ, «Հայ Եկեղեցին. Արդի պատմութեան, աստուածաբանութեան եւ եկեղեցաբանութեան ուսումնասիրութիւններ» (The Armenian Church: Studies in Modern History, Theology and Ecclesiology), նախաբանը՝ Ռոպին Կիպպոնզի (Robin Gibbons), Լոնտոն, Փետրուար 2025, 328 էջ (13,8 x 21,6 սմ) (8 ուսումնասիրութիւններու ժողովածու, հեղինակին հրատարակուած գիրքերուն մատենագիտական ցանկը) (անգլերէն):

– Պողոսեան էլիզ (Boghossian Ilise), «Զոհեալները. Հայկական ողբերգութեան խորքը» (Les Sacrifiʀs: Au coeur de la tragʀdie armʀnienne), «Փիոն» (Pion) հրատարակչութիւն, Փարիզ, 10 Հոկտեմբեր 2024, 208 էջ (14,1 x 22,7 սմ) (հեղինակին՝ Հայոց ցեղասպանութենէն վերապրած մեծ հօր, նաեւ՝ Լիբանան, ապա Ֆրանսա ապրած իր դերձակ հօր կեանքի մաքառումներուն նկարագրութիւնը) (ֆրանսերէն):

– «Սիմոն Զաւարեանի անտիպ նամակները», կազմող, խմբագիր եւ ծանօթագրութիւններու հեղինակ՝ Երուանդ Փամպուքեան, «Վէմ» հանդէսի մատենաշար թիւ 9, Համազգայինի «Վահէ Սէթեան» տպարան, Պէյրութ, 2024, 216 էջ + 3 ներդիր (ծանօթագրութիւններ, անձնանուններու ցանկ):

– Սիմոնեան Յասմիկ, «Արեւմտահայ քաղաքական միտքը 1912-1923 թուականներին», խմբագիր՝ Վահան Մելիքեան, հեղինակային հրատարակութիւն, Երեւան, 2024, 192 էջ (օգտագործուած աղբիւրներու ցանկ): Հեղինակը գիրքը նուիրած է իր մօր՝ Անահիտ Յակոբեանին՝ անոր 70-ամեակին առթիւ:

– Սիշլեր Ֆիլիփ, Պենյայէր Լորան (Sichler Philippe, Benyayer Laurent), «Անրի Վերնէօյ՝ պատմութիւններ հաղորդողը» (Henri Verneuil – Raconteur d'histoires), նախաբանները՝ Օլիվիէ Մարշալի (Olivier Marchal) եւ Սոֆի Մալաքեանի, վերջաբանը՝ Փաթրիք Մալաքեանի, «Նեւա» հրատարակչութիւն, Մակլան (Magland) համայնք – Ֆրանսա, 28 Նոյեմբեր 2024, 336 էջ (24,1 x 31,5 սմ) (լուսանկարներ) (ֆրանսերէն):

– Քուրթ Իւմիթ (Kurt Նmit) եւ Սարաֆեան Արա (խմբագիրներ), «Անցեալ ժամանակաշրջան – Օսմանեան կայսրութեան մէջ հայերն ու քիւրտերը» (Geç Dönem – Osmanlı Imparatorluğu'nda Ermeniler ve Kürtler), անգլերէնէ թարգմանիչ՝ Չաղտաշ Սիւմեր (Çağdaş Sümer), «Արաս» հրատարակչութիւն, Սթամպուլ, 2025 (2017-ին Ա.Մ.Ն.-ի մէջ կայացած գիտաժողովի մասնակից հայ, թուրք եւ օտար հինգ գիտնականներու զեկուցումներու ժողովածու) (թրքերէն):

– «Քսաներորդ դարը – Բանաստեղծութիւն եւ արձակ Հայաստանէն» (Das Zwanzigste Jahrhundert – Lyrik und Prosa aus Armenien, կազմողներ՝ Ժիրայր Քոչարեան եւ Թեսսա Հոֆման, «BoD» հրատարակչութիւն (Books on Demand Verlag), Պերլին, 10 Դեկտեմբեր 2024, 234 էջ (13 x 21 սմ) (33 հեղինակներու ստեղծագործութիւններէն ընտրուած կտորներու ժողովածու, հեղինակներու կենսագրութիւնները) (գերմաներէն):

Պատրաստեց
ԳԷՈՐԳ ՆԱԹԱԼԻ (ԵԱՋԸՆԵԱՆ)

ԱՆԱՆՈՒՆ ՇՈՒՆ ՄԸ

Շարունակուած էջ 3-էն

Մսավաճառներէն յետոյ կը սլքտամ փողոցներուն մէջ. երբեմն բարեխիղճ կիներ աւելցուք բաներ մը կը նետեն առջեւս կամ պզտիկ մանուկներ իրենց ձեռքի հացէն պատառ մը կու տան ինծի, երբ պոչս շարժելով ու խնդումերես դիմացնին կելլեմ. երբ իրենք ալ ժպտին ինծի՝ կը խաղամ իրենց հետ թաթիկներովս. գիտեմ որ մանուկներէն շատ չարիք չ'ելլեր, եւ յետոյ անոնց հարուածներն ալ ցաւցնելու աստիճան զօրաւոր չեն, ո՛չ ալ նետած քարերնին տեղ կը հասնի: Բայց երբ քիչ մը մեծնան, Աստուած պահէ իրենցմէ...:

Որքան ալ ծանր ըլլայ ինծի համար ըսել այս բոլոր խօսքերը, պիտի չքաշուիմ սակայն ըսելէ, որովհետեւ իսկապէս որ գանելի է մարդոց անգթութիւնը: Փողոցներու մէջ կարելի չէ արձակ համարձակ քալել: Այո՛, կան գթասիրտ մարդիկ, բայց անոնք կը գոհանան միայն վրադ մեղքնալով, կամ առաւելագոյնը յանդիմանական խօսք մը ըսելով այն չարերուն, որոնք կարծես իրենց վայրագութենէն հաճոյք կ'առնեն: Քարն ու կիցը անոնց հասարակ զէնքերն են. անցեալները այն տեսակ հարուած մը կերայ, որ ետեւի ձախ սրունքս վիրաւորուեցաւ եւ մինչեւ հիմա տակաւին քիչ մը կը կաղամ... Եթէ ամենափոքր յանցանքը գործած ըլլայի՝ պիտի հաշտուէի կացութեանս հետ. բայց ո՛չ ոքի վնաս մը հասցուցած էի, ո՛չ ոքի անարգանք մ'ըրած: Եթէ ես ալ մարդոց պէս չարասիրտ եղած ըլլայի, չէի՞ կրնար վրէժս լուծել մանուկ մը յօշոտելով փողոցի մը մէկ մուք անկիւնը: Բայց խիղճս չի ներեր, չեմ կրնար այդ վայրագութիւնը գործել:

Չեմ գիտեր թէ մարդիկ իրենց մէջ, իրարու հետ ի՞նչպէս կը վարուին. բան մը որուն մասին չեմ տարակուսիր այն է, թէ չար սիրտ ունեցող մը միշտ ալ չար է եւ իրմէ տկարներուն հանդէպ չի դադրիր իր չար կիրքերը յագեցնելէ: Յաճախ տեսած եմ որ մարդիկ իրարու հետ կը կռուին: Անցեալները փողոցին մէջ, քանի մը հոգի մէկու մը վրայ յարձակեցան, լաւ մը ծեծեցին զինք, դանակով ու քարերով ալ զարկին անոր ու փախան: Ես ի զուր հաչեցի որ ուրիշ մարդիկ օգնութեան հասնին ու ազատեն այդ խեղճը, սակայն միայն կրաւորական հանդիսականներ մօտեցան, այն ալ քիչ մը ուշ... կարեկցութիւն ըսուած բանը չկայ շատ մը մարդոց մօտ, խեղճ մը կամ տկար մը երբ տեսնեն՝ վրան կը յարձակին, կը ծեծեն, իսկ իրենցմէ զօրաւորներուն եւ հարուստներուն առջեւ կը քծնին, մեզմէ՝ շուներէս ալ աւելի:

Որքա՜ն բախտաւոր պէտք է նկատեմ ես ինքզինքս, որ շուներս դանակ կամ հրազէններ գործածելու կարողութիւնը չունինք:

Ճշմարի՛տ, երբ այս բաները կը տեսնեմ, չեմ փափաքիր մարդ ըլլալ:

Մեղք որ այդքան խելացի են այս մարդիկը. ինչե՜ր, ինչե՜ր են շինած. թէեւ շատ խելքս չի հասնիր բոլորին, սակայն ինծի այնպէս կու գայ թէ, անոնց շինածներէն շատերը զիրար սպաննելու սահմանուած գործիքներ են:

Արդեօք մեր՝ շուներուս պատմութեան մէջ, զիրար սպաննելու յիշատակութիւն մը կա՞յ...:

Եթէ մենք շուներս ունենայինք մարդոց խելքը, իսկապէս որ դրախտ կը դարձնէինք այս աշխարհը: Յաճախ այս մտածումն է որ կու գայ մտքիս, երբ ամրան գիշերներ, դունչս երկարած ոտքերուս վրայ, կը նայիմ լուսնին, մարդերէ հեռու տեղ մը քաշուած. Խաղաղութիւնը այդ պահուն այնքա՜ն անուշ է, որ յաւիտեան պիտի չուզէի արեւուն գալը, որ պիտի խանգարէր այդ անդորրութիւնը եւ մարդիկ չարթննա՜յին նոր վայրագութիւններ հնարելու համար... եւ այդ խաղաղութիւնը տեւէր, տեւէր յաւիտեան:

Այնքա՜ն անուշ է այդ խաղաղութիւնը...:

ԵՂԱՆԱԿԸ ԱՅՍՕՐ

Պէյրութ (անձրեւոտ)
ցերեկը 12՝/11՝ գիշերը՝ 66% տամուկ

Երեւան (ամպոտ)
ցերեկը 4՝/-3՝ գիշերը՝ 63% տամուկ

Հալէպ (թեթեւ անձրեւ)
ցերեկը 9՝/3՝ գիշերը՝ 71% տամուկ

Դամասկոս (մասամբ ամպամած)
ցերեկը 8՝/6՝ գիշերը՝ 51% տամուկ

Տուպայ (ընդհ. ամպոտ)
ցերեկը 26՝/18՝ գիշերը՝ 45% տամուկ

Լոս Անճելըս (թեթեւ անձրեւ)
ցերեկը 17՝/14՝ գիշերը՝ 72% տամուկ

Սիտնի – վաղը (արեւոտ)
ցերեկը 29՝/22՝ գիշերը՝ 61% տամուկ

Մոնթեվիտէօ – (արեւոտ)
ցերեկը 24՝/18՝ գիշերը՝ 82% տամուկ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԿՐՕՆԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ

25 Մայիս 2025

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՅՍՕՐ

6 Փետրուար 2025: Տարուան 37-րդ օրն է:
2025-ի աւարտին կը մնայ 328 օր:

Դէպքեր-տօներ

1952 - Էլիզապէթ Բ. թագուհին թագաւորական գահ կը բարձրանայ իր հօր՝ Ճորճ Զ. թագաւորի մահէն ետք: Ան դարձաւ բրիտանական պատմութեան ամենաերկար կառավարող միապետը (70 տարի եւ 214 օր):

2023 – 7,8 աստիճանի ուժգնութեամբ «Քահրամանմարաշ» երկրաշարժը հարուածեց Թուրքիան եւ Սուրիան պատճառելով աւելի քան 50.000 մարդկային զոհ:

1977 - Սեւամորթ ռոտեզիացի պարտիզաններ սպաննեցին եօթը սպիտակամորթ կաթողիկէ միսիոներներ: Երկու քահանաները, չորս միանձնուհիները եւ մէկ աշխարհականը եկած էին Բրիտանիայէն, Իրլանտայէն, Քինիայէն եւ Արեմտեան Գերմանիայէն:

1969 - «Ալ Ֆաթըհ»-ի առաջնորդ Եասէր Արաֆաթ յայտարարեց իր «ֆետայի»ները Միացեալ Արաբական Հանրապետութենէն (Եգիպտոս եւ Սուրիա) դէպի Յորդանան տեղափոխելու մտադրութեան մասին:

1952 - Արժանթինի կառավարութիւնը ձերբակալեց 100 մարդու, որոնց մէջ նաեւ՝ բանակի շտապի նախկին պետը, Փերօնի վարչակարգին դէմ դաւադրութիւն կազմակերպելու յանցանքով:

Ծնունդներ

1912 - Ժան Սեդրակի Էլոյեան, դերասան, ասմունքող, ՀԽՍՀ ժողովրդական արուեստագէտ:

1537 - Դոյոտոմի Հիտեյոսի, ճափոնական նշանաւոր իշխանապետ եւ ճափոնը վերամիացնող կայսերական վարչապետ:

1911 - Ռոնըլտ Ռիկըն, Ամերիկայի 40-րդ նախագահը: Երիտասարդական տարիներուն եղած է դերասան եւ նկարահանուած է մօտ 19 ֆիլմի մէջ:

1923 - Լեւոն Պարթեւի Մարգարեան, բժիշկ, մանկաբարձ-կնկայ բժիշկ: Բժշկական գիտութիւններու դոկտոր-փրոֆեսոր:

1960 - Անդրանիկ Մանուկի Տագէսեան, բանաստեղծ, խմբագիր, մատենագէտ, քաղաքագիտութեան դոկտոր, Պէյրութի Հայկազեան համալսարանի Հայկական սփիւռքի ուսումնասիրութեան կեդրոնի տնօրէն:

1969 - Մասահարու Ֆուկույամա, ճափոնցի երգիչ եւ երաժիշտ:

Մահեր

2024 - Գագիկ Մարտիրոսի Գինոսեան, ազգագրական պարերու մասնագէտ, ՀՀ մշակոյթի վաստակաւոր գործիչ, հասարակական գործիչ, արցախեան պատերազմներու մասնակից:

1995 - Ռաֆայէլ Աւետիսի Իշխանեան, լեզուաբան, գրականագէտ, մատենագէտ: Բանասիրական գիտութիւններու դոկտոր-փրոֆեսոր, Հայաստանի գերագոյն խորհուրդի պատգամաւոր, Հայաստանի Ազգային գրադարանի տնօրէն:

2016 - Անիսա Մախլուֆ, Սուրիոյի նախկին նախագահ Հաֆէզ Ասատի կինը, Սուրիոյ առաջին տիկին (1971-2000):

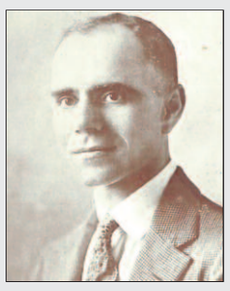

1988 – Բենիամին Նուրիկեան, գրող: 1920-ին աւարտած է Քոլումպիայի համալսարանի գրականութեան եւ պատմութեան բաժինը «Պսակաւոր արուեստից» եւ «Մագիստրոս արուեստից» կոչումներով: Հեղինակն է «Այգեկութք», «Պանդուխտ հոգիներ», «Կարօտ հայրենի» ժողովածուներուն:

1949 - Առաքել Զատիկի Սարուխանեան, պատմաբան, բանասէր, գրող, հասարակական գործիչ:

Ն.Ս.Մ.Մ. «ԱՐԵԳ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻ ՓՈՐՁԵՐ

Ուրախութեամբ կը յայտարարենք, որ արդէն սկսած է Ն.Ս.Մ.Մ. «ԱՐԵԳ» պարախումբի փորձերը եւ անոնք կ'ընթանան ըստ սահմանուած յայտագրի:

Պարախումբին մաս կազմելու կամ յաւելեալ մանրամասնութեանց համար կը խնդրուի հեռաձայնել 70/265829 թիւին:

Ն.Ս.Մ.Մ.-ի «ԱՐԵԳ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ARARAD DAILY NEWSPAPER
MANAGING DIRECTOR: ANI SARAFIAN
Tel.-Fax: 01-565599 | P.O.Box: 175275 Mar Mikhael
Beirut | Lebanon | www.araraddaily.com
email: araradoratert@gmail.com
ارارات جريدة سياسية يومية أرمنية | المديرة المسؤولة: اني صرافيان
تصدر عن شركة ماسيس للصحافة والنشر (ش.م.م.)